

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Вирожемський В.К.

Шелест С.В.

Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П. Шульгіна

Як відомо, якість та відповідність продукції нормативним документам оцінюється органами з оцінки відповідності (ООВ). Властивості продукції визначаються шляхом випробувань у лабораторіях; сертифікацію виконують органи з сертифікації продукції; системи управління оцінюються органами з сертифікації систем управління якістю (СУЯ) та навколишнім середовищем (СУНС).

Оцінка відповідності продукції є однією з головних складових частин оцінювання якості. Тому споживач повинен бути впевненим в об'єктивності результатів проведених випробувань та сертифікації продукції.

Сертифікація продукції (під цим терміном мають на увазі також процес або послугу) – це засіб надання гарантій того, що вони відповідають вимогам, встановленим у стандартах і інших нормативних документах

Сертифікація продукції в Україні поділяється на сертифікацію в законодавчо регульованій сфері (обов'язкова) та в законодавчо нерегульованій сфері (добровільна). Сертифікація продукції здійснюється уповноваженими на те органами з сертифікації – підприємствами, установами і організаціями з метою запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища; сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції; створення умов для участі суб'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі.

Сертифікація в законодавчо нерегульованій сфері проводиться на добровільних засадах у порядку, визначеному договором між заявником (виробником, постачальником) та органом із сертифікації. При цьому підтверджується відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довірою, персоналу будь-яким заявленим вимогам. Орган сертифікації встановлює правила проведення сертифікації, визначає учасників робіт із сертифікації

Одним з важливіших факторів довіри до результатів робіт з оцінки відповідності є акредитація органів з оцінки відповідності у незалежному органі, яким в нашій країні є Національне агентство з акредитації України.

Орган з сертифікації ДерждорНДІ здійснює оцінювання відповідності продукції на відповідність вимогам стандартів або інших нормативних документів на цю продукцію. Своєю діяльністю Орган сертифікації ДерждорНДІ здійснює відповідно до вимог чинного законодавства України та в рамках системи сертифікації «Спеціальний реєстр».

Система сертифікації «Спеціальний реєстр» утворена як система добровільної сертифікації, що відповідає вимогам «Глобального підходу». В основу побудови системи сертифікації «Спеціальний реєстр» покладено методологію фахових систем нормалізації, що відповідає гаслу – «компетентність та кваліфікація – ефективність управління та економіки».

Право на проведення робіт із сертифікації у системі сертифікації «Спеціальний реєстр» надається органам з сертифікації, лабораторіям і аудиторам, що акредитовані Національним агентством з акредитації України та уповноважені на проведення робіт.

ДерждорНДІ як орган сертифікації продукції в галузі дорожньо-будівельних, будівельних матеріалів та дорожньої техніки (Свідоцтво № СР.П.21-10 від 06 серпня 2010 року про уповноваження у системі сертифікації «Спеціальних реєстр») має дозвіл Державної служби автомобільних доріг України на виконання сертифікації продукції, що використовується в дорожній галузі на об'єктах, підпорядкованих Укравтодору (лист від 04.04.07 року № 3/11.2-8-800).

Орган сертифікації продукції здійснює свою діяльність у відповідності з вимогами Закону України «Про підтвердження відповідності в законодавчо нерегульованій (добровільній) сфері», відповідно до принципів та процедур системи добровільної сертифікації «Спеціальний реєстр». Використовує бланки сертифікатів та Реєстр цієї системи.

З метою засвідчення компетентності у виконанні робіт з сертифікації та Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» ДерждорНДІ проходить процедуру акредитації в Національному агентстві з акредитації України на відповідність міжнародному стандарту ДСТУ EN 45011:2001 (реєстраційний номер 10159).

Структура органу сертифікації забезпечує достовірність проведеної ним сертифікації.

Критерії, за якими оцінюється продукція, повинні відповідати вимогам, які встановлені у стандартах та інших нормативних документах на цю продукцію. Вони доступні заявникам та іншим зацікавленим сторонам, визначають усі необхідні для проведення сертифікації дії, у тому числі з відбирання зразків, випробування і інспектування, та пояснюють порядок реалізації вимог до продукції (забезпечується ОС шляхом надання заявникам відповідної інформації та документації про порядок проведення робіт, врахування в договорах на проведення робіт). Стандарти, які застосовуються для визначення вимог до продукції, повинні відповідати ISO/IEC Guide 7 (Руководство по разработке стандартов, используемых при оценке изделий на соответствие).

Орган з сертифікації ДерждорНДІ обмежує свої вимоги, оцінки і рішення щодо сертифікації у межах переліку продукції, яка сертифікується ОС. Цей перелік наводиться у Галузі акредитації ОС, яка визначається та затверджується під час акредитації.

Процедури надання та підтримування сертифікації продукції, які здійснює орган з сертифікації ДерждорНДІ, у загальному випадку складаються з таких основних етапів:

- інформування заявника стосовно процедур та вимог сертифікації;
- подання та розгляд заявки на сертифікацію, аналіз наданої документації та прийняття рішення за заявкою із визначенням схеми сертифікації;
- підготовка до оцінювання;
- оцінювання (аналізування, перевірка) відповідності продукції вимогам нормативних документів за результатами випробувань випробувальними лабораторіями;
- оформлення результатів (звіту) оцінювання;
- прийняття рішення щодо сертифікації, підтвердження факту сертифікації продукції;
- нагляд за сертифікованою продукцією та її виробництвом.

Сертифікат відповідності видається органом з сертифікації ДерждорНДІ за наявності протоколів (звітів) з позитивними результатами випробувань, Протоколи (звіти) повинні забезпечуватися об'єктивними доказами.

Сертифікат відповідності видається на:

- одиничний виріб продукції;
- партію виробів продукції;
- продукцію, що випускається серійно.

Сертифікація в законодавчо нерегульованій сфері проводиться на добровільних засадах.

Орган з сертифікації ДерждорНДІ тісно співпрацює з виробниками та постачальниками продукції. На даному етапі своєї діяльності працює з такими матеріалами:

- асфальтобетон дорожній та аеродромний, щебенево-мастиковий асфальтобетон, асфальтобетон верхніх шарів, суміші асфальтобетонні, щебенево-мастикові;
- щебінь і гравій щільний природний для будівельних матеріалів, щебінь для поверхневих обробок;
- продукція добувної промисловості н.в.і.у.
- бітумно-полімерні матеріали (мастики), бітум нафтовий для асфальтобетонів, поверхневих обробок, тонких шарів зносу, бітуми модифіковані полімерами, бітумна емульсія для поверхневих обробок і емульсійно-мінеральних сумішей;
- геосинтетичні матеріали, ткани, неткани, сітки;
- матеріали рулонні покрівельні та гідроізоляційні, гідроізоляційні матеріали для штучних споруд на автомобільних доргах;
- смоли;
- полімери різні;
- фарба для розмічання проїзної частини автомобільних доріг;
- скловолокно;
- цемент, вапно та гіпс будівельний;
- вироби з бетону будівельні, вироби з фіброцементу, вироби з каменю;
- суміші бетонні, розчини будівельні і добавки до них;
- споруди металеві;
- пристрої огорожувальні;
- дорожня техніка;
- скляні мікрокульки;
- пластики і спреї - пластики гарячого та холодного нанесення;
- полімерні стрічки, світлоповертальні елементи;
- ґрунти дренажні для верхнього шару земляного полотна і ущільнення для насипів автомобільних доріг;
- ґрунти і щебеневі матеріали, укріплення органічними і неорганічними в'язниками.

При проведенні робіт із сертифікації продукції зустрічались такі випадки, коли заявлена на сертифікацію продукція не відповідає вимогам стандартів згідно зі сферою діяльності, визначеною у заявці, відповідно до критеріїв сертифікації, передбачених програмою. В процесі проведення сертифікаційних робіт ТОВ «Укрінвест» було виявлено при випробуваннях бітуму, що бітум марки «БНД 60/90» не відповідає вимогам стандарту

ДСТУ 4044-2001 «Бітуми нафтові дорожні в'язкі. Технічні вимоги». Замовником так і не був проведений ряд заходів щодо покращання властивостей бітуму.

Орган сертифікації ДерждорНДІ своєчасно ознайомлює заявника з повним звітом про результати оцінювання з зазначенням кожного виявленого відхилення, який потрібно усунути, щоб забезпечити відповідність продукції усім сертифікаційним вимогам, а також обсяг необхідних подальших робіт з повторного оцінювання чи випробовування. Якщо заявник доведе, що він може виправити відхилення у прийнятний термін, то після виконання ним коригувальних дій орган сертифікації провадить подальші роботи з урахуванням раніше проваджених робіт.

Орган з сертифікації ДерждорНДІ співпрацює з багатьма виробниками та постачальниками дорожньо-будівельної продукції, і під час проведення сертифікаційних робіт підтверджено відповідність даної продукції критеріям сертифікації, передбачених програмою робіт із сертифікації. І на даний момент продукція широко використовується в дорожніх господарствах.

Література

1. Закон України «Про підтвердження відповідності в законодавчо нерегульованій (добровільній) сфері».
2. Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності».